

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetései díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Pusztítsuk a hernyót. Bereczki Máté. — A mezei komócsinról. Dr. Rodiczki Jenő. — Kertészeti szakosztályunk működése. IV. Szentgyörgyi Lajos. — Első tenyész-állatkiallítás. — Értesítés. — Egyveleg: Pályázat. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Pusztítsuk a hernyót!

(Vége.)

Némelyek az ily gyanus rügyeket napszámosokkal letördeltetik és zsákba gyűjtve vízbe fullasztják vagy megégetik az egészet: hanem gyakran így több kárt tehetünk a gyümölcsfa termő szerveiben, mint a mennyi hasznot teszünk: irtván a hernyókat. Gyakran megesik így, hogy olyan termőrügyeket is letördeltünk, a melyekből a hernyók elköltöztek és megkiméltünk olyan rügyeket, a melyekbe bele költöztek, de parányiságuk folytán még nem vehettük azt észre.

Biztosabban lehet azonban a pókhálós-hernyót irtanunk akkor, a mikor a fák már kileveleztek s a hernyók a leveleknek elpusztítását teljes erővel megkezdették. Ilyenkor csak azt kell néznünk az ágakon, hogy hol látunk egészen friss pókhálós-szövedéket; mert vagy abban, vagy a közvetlen szomszédságban levő levelek közt, okvetlenül megtaláljuk egy csoportban a gonosztevőket s egyszerre szétnyomhatjuk valamennyit. A már több nap óta elhagyott, fakó vagy barnás-szinű szövedékekben bizonyára egyet sem fogunk találni közülök. A levelek közt föltalált hernyókat aztán, a levelekkel együtt, ügyesen markoljuk be; mert ha előbb, hogysem összemarkolhattuk volna, megmozgatjuk a lombot: pókhálós-szálon, egyik a másik után, néha mindnyájan is, hirtelen leereszkednek és az alattok levő lombot közt eltűnnek szemünk elől.

Legnagyobb pusztítást lehet azonban a pókhálós-hernyők közt akkor véghez vinnünk; a mikor már valamennyi gubóba

burkolódzott. Ekkor már nem félhetünk attól, hogy egyik, vagy másik kisiklik kezeink közül. Ez az időszak itt, az Alföldön, rendszeren május vége felé esik és tart, mintegy két hétig. A mely gubókat, illetőleg pedig gubó-csomókat ezen két hét alatt le nem szedhetünk; azokból ki fognak repülni a pillangók s nemök fönmaradását jövőre is biztosítani fogják. Ezen kétheti időszakban, az idén, naponta néhány órát vadászva a gubókra, vagy 20 kilo gubót bizonyára leszedtem egymagam fáimról. Ha már most én ezen irtozatos sokaságot, melyet így elpusztítottam az idén, mind ott hagyom fáimon: akkor kertemben a jövő tavasszal, bizonyára téli köntösbe öltözött, eléktelenített almafákon hordozhatnám végig tekintetem: mig így, bizton remélem, hogy almafáim zöldebbek lesznek a jövő, mint az idej május végén voltak. És nekem ezt, szerencsémre! bizton lehet remélnem; mert kertem közelében nincsenek más kertek, honnan az idejében el nem pusztított hernyók pillangói seregestől repülhetnének át: mig azoknak, a kiknek gyümölcsöse másokéval határos, — ha csak mindnyájan föl nem használták a gubók leszedésére legalkalmasabb időt, — az enyémhez hasonló reményt lehetetlen volna táplálniok.

Minden községben akad egy-egy szenvedélyes gyümölcsbarát, a ki a pókhálós-hernyók begubózási korszakát meglesvén, tudtára adhatná ezt a község előljáróinak.

Ha már most volna oly törvényünk, mely mindenkit szigoruan kötelez fainak lehernyózására; nem kellene egyéb, mint az, hogy a községi előljáróság támaszkodva e törvényre kihirdetné, hogy ezen vagy ama napon, mindazok, a kiknek alma vagy szilvafáik vannak, köteleességöknek tartsák kimenni cselédjeikkel, házi népükkel, kivált pedig a fürge és ügyes mászó, apró népséggel a szőlőbe vagy gyümölcsöskertekbe s ott a fákról a pókhálós-hernyó gubóit leszedni. A ki aztán egy-két napig sem iudítaná meg a gubók leszedését; annak fáit, az ő költségére, fogadott napszámosokkal kellene a pókhálós-hernyó gubóitól megtisztítani.

Ha így fogunk eljárni, hiszem, hogy megtörjük a pókhálós-hernyók hatalmát; ha azt végkép megbüntetni képesek nem leszünk is.

Az almafáinkat pusztító pókhálós-hernyónál azonban sokkal veszedelmesebb, sokkal falánkabb az a másik, mely szilvafáinkat szokta lombozatától megfosztani; veszedelmesebb, mondom, mert bajosabb neki ártanunk. Hernyói gyorsabban teszik kopaszszá a szilvafákat, mint amazok az almafákat. Ha veszélyt sejtene; hamarabb leereszkednek tanyájokról, mint az almafákon élősködők. Begubózásuk ideje aprádonkint történik és hosszú időre nyulik. Gubóikat nem illesztik egymás mellé rakásokba, csomókba; hanem ritka pókháló-szövedék közé, szanaszét, egymástól külön, rend nélkül függesztik föl. Gubóik nem oly hófehérek és sűrűn szövöttek, mint az almafákon levők gubói: hanem olyan állatszók, hogy bennök kis zabszem nagyságu pirosas-barna bábjaik jól meg lehet látnunk.

Hernyójáról, pillangójáról ítélve, melyek csak kevéssé nagyobbak, mint az almafák pókhálós-hernyóinál és pillangóinál láttuk, azt hinné az ember, hogy az almafákon élősködők a szilvafákon élősködőkkel teljesen egyenlők: de a fönnebbi eltérések a kettő között mégis azt gyaníttatják velem, hogy a kettő egymás között még névben is különbözik. Nem vagyok entomológ; tehát bizonyosat e részben nem állithatok.

Fiatal korában ezt is épen oly módon pusztítottam, mint az elődeit; begubózása után pedig, a hol csak elérhettem, kinyitott ujjaimmal gereblyéltem le a fákról vagy ágakról.

Ugy hiszem, — minthogy mindkettő éjjeli pillangó, — ha pillangóvá átváltozásuk korszakában, láink alatt, éjjelenként lángos tüzet élesztenék; igen sokat el lehetne mindkét fajnak pillangói közül is pusztítanunk.

Ennyi volt, a mit gyümölcsfáink veszedelmesebb ellenségeiről, saját tapasztalatom után, jó lélekkel elmondhattam.

Szerencsésnek fogom magamat tartani; ha szavaim nem lesznek a pusztába kiáltó szavai: hanem fön és alatt, egyiránt meghallják, a mivel e hosszúra nyult értekezést kezdettem és végzem.

Pusztítsuk a hernyót!

Bereczki Máté.

A mezei komócsinról.

(*Phleum pratense* L.) más néven „lóperje“, vagy „macskafarku perje“, hazánk virányának az alhavasi tájig igen közönséges növénye, mely Decandolle nézete szerint Európában eredetileg honos.

Valóban Európában szerte, még a magas északon és magaslati fekvésben igen elterjedt pázsitfű, melynek mivelése azonban Észak-Amerikából vette kiindulását. Eleintén ott „pásztor-fű“ néven mivelték, később, midőn egy Thymóthy nevű ur ember New-York államból Carolniába hozta be a „Thymóthy grass“ nevet karolták föl, miből a német okoskodás „Thimotheus“ fűvet csinált.

Nevei: Francziául: Fléole vagy Fléau des prés, Marsette v. Manette des prés.
Angolul: Timothy grass, Meadow Cat's tail grass.
Németül: Wiesen linschgrass, Thimotheus grass.
Olaszul: Codino dei prate.

Füvészeti ismérvei. A szára 50—120 cm. magas, sima, kemény. Füzéralaku bugója 11—21 cm. hosszú, 1,3 cm. — 9 mm. széles; egyszerű, nem karélyos; füzérkéiben nincsen egy másik virágnak durványa; polyvai végükön vízirányosan levágottak, rögtön szálkába kimenők, ormóikon sertésen pillások. Termése $\frac{13}{4}$ mm. hosszú halványsárga-barnás, alá- vagy kétfelé röviden hegyes.

Virágzik májustól—augustusig.

Fajtái.

A komócsinnak mind szára, mind füzéralaku bugája igen változó hosszáságu, a majdnem gömbölyded alaktól 21 cm. hosszúig.

E körülményekre tekintettel nagy és apró komócsint különböztetnek az angolok.

A fűvészek ellenben több válfajtát állítottak föl; nevezetesen:

1. A közönséges komócsin (*Phleum pratense* vulgare Alfred. Gemeines Wiesen linschgrass.) Gaza közepes magasságot ér, polyvai hosszú kalászkával ellátva.

2. Hosszu kalászkájú komócsin (*Phleum pratense* macrochaton, Döll.) néven, azon változványt illetik, melynek kalászkái sokkal hosszabbak a polyváknál.

3. A Bertolini-féle komócsin. (*Phleum Bertolinii* D. D. *Phleum pratense* Bertolini Alfred) azon változvány, melynek polyvai alig pillások és rövid szálkát mutatnak, végül

4. A Csombókos komócsin. (*Phleum pratense* v. *nodosum*, Alfred. Phl. *bulbosum*, Host. Phl. *tuberosum* Panz; Francziául: Fléole nodeuse, Angolul: Bulbons-jointed Cat's-tail grass) azon változvány, melynél a gaz alja gumósan dagadt. E változvány csak 30—50 ctm. magasságot ér; füzéralaku bugája igen rövid.

5. Blue Grass, Kentucky Grass néven ujabbán Amerikából ajánlottak egy fűvet, mely a komócsinnak csak egy válfajtáját, még pedig alárendelt jelentőségűt, képezi. Magam is természettem, de úgy tapasztaltam, hogy már az első évben szeret szárba hajtani.

Éghajlat.

A komócsin a hideget kitűnően állja. Még a magas északon és magaslati fekvésekben is még sikerrel mivelik.

Nedvesebb éghajlat mellett mind gaza, mind füzér alaku gubója hosszabbá válik, szöldje, szénája puha, míg száraz éghajlat alatt a növény rövidebb marad, szára megkeményedik.

Talaj.

Bár mélyreható gyökérzete képessé teszi a komócsint a szárazságot is állani, mégis szárazabb vályog s homoktalajban

csak legelői fűnek ajánlatos: ellenben mélyrétegű, humusban gazdag (jó áradmányi agyag és táp) talajokban igen jelentékeny szármagasságot ér, nagy terméseket nyújt s hosszú éven át kitart. Hazánkban rendszerint csak 3—4 évig, Franciaországban ellenben 6—10 évig is diszlik a komócsin, mely (mint ezt vadon előfordulásából is kitetszik) kötöttebb talajminőségű öntözött rétegeknek is egyik kitünőbb fűve.

Trágyázás.

A komócsin a káliban hiányt szenvedő humustalajokban a káli trágyázást igen meghálálja.

Ez okból a trágyalével való öntözése kora tavasszal s a kaszálás után igen ajánlatos.

Heinrichnek, a regenwalchi kísérleti állomáson eszközölt trágyázási kísérletéből kitetszik, hogy különösen a kén-savas kali nagyon kedvező határu reá.

Szegény homokos talaj $\frac{2}{3}$ részben herével, $\frac{1}{3}$ részben komócsinnal bevettve 100 próbában találtatott légszárzási növény:

	Piros lóhere.	Komócsin.	Egyéb fűvek.
Kénsavas kálival trágyázva	52,0	30,0	18,0
Trágyázatlan részleten	464	15,0	20,6

Két kaszálásban pedig pro. ht. nyertek légszárzási anyagot.

	Piros lóhere.	Komócsin.	Egyéb fűvek.
Kénsavas kálival trágyázás mellett 2256 klgr.	1303 klgr.	784 klgr.	
Trágyázatlan	2180 "	509 "	698 "
A káli trágyázás után tehát	+76 "	+794 "	+86 "

A mi a komócsin talaj-zsárolását illeti, az nagyobb, mint a takarmányrozsé s közel olyan, mint az angol s olasz vadonczoké.

Dr. Wolff E. szerint 100 r. zöld komócsinban találhatik:

Viz	700 rész.
Légeny	5,4 "
Hamu	21,6 "
ebben kali	7,4 "
Nátron	0,5 "
Mész	1,6 "
Magnezia	0,7 "
Phosphorsav	2,5 "
Kénsav	0,6 "
Kovasav	7,7 "

Állása a vetés-fordában.

A komócsin jól türi a védnövényt, jól árnyékolja a talajt, tiszta állapotban hagyja vissza s gazdagítja gyök és tarlómaradványával.

Ezért a pázsitfűvet a vetésváltóban akadály nélkül fölvehetjük, máskülönben egyéb fűekkel keverékben is állandó legelő térségekre és öntözött rétegre nagyon alkalmas.

Talajelőkészítés.

Apró voltánál fogva a komócsin mag jól mivel porhanyó szina felületű talajt kivan.

A talajelőkészítés általában függő a védnövénytől, de minden viszonyok közt áll, hogy a mélyen gyökerező komócsin a megmivelés iránt nagyon hálás.

Élettani vizsgálódások.

A mezei komócsin magvából 1.680,000—2.950,000

szem, átlagban 2.450,000 szem esik 1 klgra. Termő sulya 45—55—61 klgr. közt változik. Fajsulya 1.022. Tisztaság tekintetében a komócsin magot minden fűmagvak közt az első hely illeti meg.

Nonbe szerint a tisztátlantások maximumban csak 2.0, minimumban 0.5%-ot tesznek. Hét más osztrák áru mustra tisztátlantásainak átlaga 4.52% volt.

A keverékrészek, homok fehér lóhere, pallagi montika (*Anthemis arvensis*, L.), madár-lórom (*Rumex Acetosella* L.) közönséges békavar (*Prunella vulgaris*) magvak.

A csirképességre vonatkozólag megjegyezhető, hogy Nonbe száz sulyrész nyers mustrában a csir képességet átlagban 82 (15—59)%-nak tapasztalta.

A komócsin csirképessége tehát kitünő, ugy szintén kikéleése gyors és kellő aláhozás mellett egyenletes 11,25 °C talajhő mellett 7 nap alatt kelt ki.

A komócsin gyorsan és erőteljesen bokrosodik, laza zombékokat képezvén. Állandó réteken tisztán való vetése nem ajánlatos, miután az általa képezett gyp nem eléggé zárolt.

A komócsin közönségesebb fűekkel egy időben kezd fejlődni s elég számos gyöklevelet hajt. Ilyenkor előnyösen legeltethető, a nélkül, hogy ez által a szárbahajtás hátrányosan befolyásoltnék. Virágzása későn következik be. Demoor észletei szerint e fejlődési stadiumig 19.88 °C. hő összeget igényel.

Gyökerei 60 cm. s mélyebbre hatolnak a talajba, mely körülmény a szárazság iránt való ellentállóképességét magyarázza.

Vetés.

Mint fönnebb emlitém, egy klgrammra átlag 2.4 millió szem esik. Az egy komócsin növény által szükségelt tér 10 □ cmtert tesz, tehát 1 hectaron 10 millió növénynek jut hely, mely alapon a magszükséglet 4 klgr. volna. De rendszerint 10—14, ritka esetekben 18 klgr-t vetnek, mi azonban kellő minőségű áru mellett magpazarlásnak mondható.

A vetést öszsel, vagy tavasszal, védnövényvel vagy a nélkül eszközölhetjük; előnyösen sorvetővel, midőn is a talajt tövis-boronával elsimitjük vagy meghengerezzük. A mag apró voltánál fogva csak 1—3 cmtre való aláhozást tüir.

Dr. Rodiczky Jenő.

(Vége köv.)

Kertészeti szakosztályunk működése.

IV.

Az aug. 2-diki ülésben bemutatja a köztelki kertész széki Oprich Frigyes ur levelét, melynek értelmében 400 dtb cse-resznye alanyhoz való szemzőgalyat kér Oprich úr. A galyak mielébbi elküldésére az utasítás azonnal megadatott.

Ebben az ülésben vette örvendetes tudomásul a szakosztály Minister ur ő nagyméltósága azon üdvös elhatározását, miszerint az ország több helyein gyümölcsészeti tanfolyamokat óhajt létesíteni a néptanítók részére, mely czélból — a lapok értesítése szerint — már meg is bízott Lukácsi Aladár kor-

ponai gyümölcsfaiskola igazgató ur, hogy a hontmegyei tanfelügyelőséggel együttesen útmutatást dolgozzon ki arra nézve, hogy ezeket hol, mikor s milyen módon lehetne esz-közölni.

Melegen üdvözli szakosztályunk e nagy horderejű intézkedést! s hiszi is, hogy — a talaj már kellően előkészítvén — az elvetendő, csiraképes magvak, életteljes gyökereket fognak verni tisztelt collegáink oda adó buzgalma és szakszerű munkássága folytán.

„Nincs öröm bánat nélkül“; már ez ülés is igazolja, épen most bevén hirül egy „nagyunk“ Dr. Lucas Ede, egyletünk tiszteltbeli tagjának elhunytát.

Érzékeny vesztség ő ránk nézve, a kik közelebről lehetünk szerencsések ismerni fáradhatlan munkálkodását. Csaknem helyettesíthetlen ő a gyümölcsészeti irodalomban s épen úgy ennek gyakorlati terén! Csak egy éve, hogy 50 éves ker-tészeti jubileumát ünnepeltük 66 éves lángbuzgalmu útmutatóknak, mesterünknek s ma gyászba kell borulnunk lesulytón bánatos érzetünkben. Szakosztályunk közvetítésével egyletünk is „résztvétirattal“ járult a gyászoló Lucas családhoz, tudtul adván, hogy kis hazarészünk gyümölcsészei is mélyen lesujtva érzik a kipótolhatatlan veszteséget. Hálás emlékezet lebegjen sirja fölött! Példája pedig hassa át mindannyiunk lel-két az áldott gyümölcsészet iránti szeretetben.

Izleltettek ez ülésben a kolos-monostori gazd. tanintézet-től Baraczk-piros alma, Piros Margit, Angol nyári fűszeralma, Skárlát piros alma, Skárlát-peppin, Virginiai rózsza alma és fe-jér s piros asztrakáni, mely közül e három utóbbi érdemi meg-inkább figyelmünket s ezek közt is, mint igen szép nagy és kellemes ízű a Virginiai rózsza alma. A Riever szilvája nem sokat ért.

Elnök Robin muskotály körtéje és jegyző kitünő nyári király (pergamen) = dinnye körtéje nagy tetszéssel izleltettek. Csakugyan ez alkalommal mutatott be még teljesen ép, mult ősszel szedett bolveileri körtét, de a mely már nem sokat ért.

Az aug. 9-iki ülésben Szentgyörgyi József mutatott be négyféle jó nyári almát, a híres Dóbai-féle kertből, melyek kö-zül különösen egy kétszeres gold-peppin alaku és nagyságu igen jónak jeleztetett, neve azonban egyiknek sem lehetett meghatározható.

(Fájdalom, hogy e nagy híru kert nincs olyan kezekben, a melyek a benne levő drága kincset, nagyszerű alma-körte gyűjteményt, alapítójához = nagy Dóbaikhoz méltóan gon-dozhatnák s korunk törekvő gyümölcsészeivel megismertet-hetnék. Most tevén eladóvá e kincset tulajdonosa, óhajjuk, hogy alapítójához méltó utódja keritse birtokába!)

Izleltetett még Nagy Dánieltől és Szentgyörgyi Lajostól minden kívánalmaknak megfelelő nyári pergamen vagy király = dinnye körte — s elnöktől igen jó oskola körte s régül Szenkowich Márton házi kertjéből korai fekete Morillon szőlő, csaknem teljesen érett állapotban. A mint látszik, ez a faj szőlő (a kék burgundinak = Jakab-szőlő sok tekintetben hason-mása) minden szőlőinknél korábban érik 8--10 nappal. Leg-alább a Szenkowich buzgó tagtárs kertje több évek óta ezt bi-

zonyítja. Nem is igen található még eddig — valódiban — másutt, csupán jelzett barátunknál.

Aug. 16-án Dr. Berksz 51-dik zászlóaljbeli törzs orvos úr lepte meg szakosztályunkat bizonyos „boszniai szilva“ szemzőgalyakkal, Boszniából a helyszinéről, mely galyakat a köztelekre is, de egyes tagok is elszemeztünk, hogy annál in-kább biztosíthassuk meg maradását, az orvos urnak pedig jegy-zőkönnyileg köszönet szavaztatott, a mit e helyen is kedves kö-telességünknek ismerünk nyilvánítani.

Izleltettek a köztelekről Transylváni és Szt.-balázi kö-zepes jóságú körték s Szentgyörgyi Józseftől állítólagos ké-k o p o r t ó. (Kék burgundi lehetett.)

A 23-án tartott ülésben egyéb szellemi dolgokon kívül, érdekes izlelési tárgyak voltak és pedik Tóth Tamás tagtárs útján a tordai gazd. egylet kertből egy pár igen szép nagy pi-ros csikos Charlomowszki—Boroviczki alma, — valódi dísz-példányok, — kellemes jó izzel, — kellő mennyiségű lével s elég puha hussal; — Fűzi Sándor lelkész urtól kétféle körte, az egyik valódi fejedelmi muskotály, vagy pézsmakörte, a má-sik egy még mindnyájunk előtt ismeretlen gyönyörű portéka, M a d a m e T r e y v e néven. Egészen aransárga, sima héjjal, mint igazán egy teljesen érett őszi pergamen = Beurre blanch, csakhogy sokkal nagyobb példány, — úgy hogy egy közép-szerű hasas Diel vajonczával mérközött. Megizelés előtt na-gyon sokat vártunk tőle s már többen határozgattuk, hogy szemzünk vagy ojtuk belőle, — hanem a megizelés tönkre tette illuziónkat, teljességgel nem válván be szépségéhez mérve jónak. Ráolvastuk aztán a Gyüm. füzetek II-ik évfolyama VI-ik fuzetében közölt Madame Treyve leírását, hogy lássuk, nem ez van-e ott leírva s igen szép rajzban előtűntetve; de a mint meggyőződünk Treyve asszony nem csak igen szép, sőt minden tulajdonában jó is, — mig a tordai Treyve asszony csupán szépségével dicsekedhetik. Hanem helyreütötte aztán e kis csalódást a 3 helyről, t. i. id. Bodor Pál, Toth Tamás és Szentgyörgyi Lajos által hozott bonchrétien Williams-ok, — a minden tekintetben kitünő Vilmos, — a még nagyon kevesek által ismert Stei n J á n o s körte szintén jegyzőtől. S végül 5 féle jeles fehér szőlő, kellően érett állapotban — és pedig Precoce Malinger, Madeleine Augevine, Madl Royal, Madl im-perial és Muscat precoce de Saumur Szentgyörgyi Lajos gyűj-teményéből.

A nagyutczai egyl. szőlőskertre nézve pedig kimondatott, hogy nagyobb figyelemben részesíthessék s egyszersmind intéz-kedés tétetett megbízott Szenkowich Márton és Szentgyörgyi Lajos tagtársak személyében, hogy időről-időre jelentést tegye-nek a szakosztálynak, — hogy ezutánra az ottani dolgok is még kellőbb evidenciában tartathassanak.

Az aug. 30-iki ülés egy kis ünnepést látszott ölteni azon igen kedves intermezzo folytán, melyet szeretve tisztelt elnö-künk által beterjesztett levele idézett elő Szabó Barna volt kedves tagtársunknak.

Ünnepünk rövid magyarázatául szolgáljon következő pár sor: Szabó Barna ur, mint egyetemi tanár, képezdei hallgató megismerkedvén szakosztályunk pár tagjával, többször nyilván-

nitá, hogy ő is mennyire érdeklődik Pómona országa iránt. A dolgok gyorsan fejlődtek. Egyikünk csakhamar szaván fogta a fiatal tanárjelöltet, magával vitte s a szakosztály tagjává avatta. Közel két éven keresztül frekventálta ülésünket kedves barátunk, mely idő alatt annyira képezte magát a gyümölcsészetben, hogy a legközelebbi júniusban történt ellávoztakor biztos reményt köthettünk hozzá, hogy új állomásán a miskolci főtanodánál megalapítandja e lélekemelő és szívet nemesítő, — a szépet hasznossal párosító foglalkozást.

Hogy egy komoly elhatározású emberrel volt dolgunk, e téren itt perczig sem kételkedünk, hogy pedig a jövőben megteendő pomologikus kötelességét, hozzánk intézett levele mindennél tisztábban tanuskodhatik. Már is kétféle körtét küldött izlelést illetve meghatározás tekintetéből hozzánk, mint pár év előtti saját ojtását, de a melyek — fájdalom! — ideérkeztökig tulereetteké válván, nem vételhetek vizsgálat alá.

Biztos zálogul veendő szavaiban következőleg szól a szakosztályhoz: „Méltóztassék elnök ur szívből jövő hálámat és forró köszönetemet a mélyen tisztelt szakosztály előtt kegyesen tolmácsolni, azzal a biztosítással, hogy szives oktatásukat, mint e téren hazánk első rendü tekintélyei és ez általam annyira kedvelt szakban megtartani s buzdításukat követni igyekezendem, hogy mindig határtalan becsüléssel fogok emlékezni a szakosztály igen tisztelt tagjaira s a legnagyobb élvezettel a köztük eltöltött kedves és tanulságos órákra.“

Ime egy szép reményekre jogosító fiatal professor, a ki épen e napokban foglalá el katedráját a miskolci főtanodánál. Ugy hisszük, nem veszik rossz néven olvasóink, hogy e kis kitérést tevők, — tulajdonképeni tárgyunktól eltérőleg. Különben ez is nagyon ide tartozó dolog, — a mennyiben ily jó példák többekre nézve is hatásossá válhatnak.

Adja Isten, hogy körünkből távozott, — de azért lélekben velünk együtt munkáló barátunk, szaktársunk sokáig éljen, — s szépre-jóra egyiránt hajlandó tanuló növendékeibe s Miskolcz város és vidéke lakóiba az áldott gyümölcsészet tudományát is becsepegtethesse! és időről-időre mind több-több követőkre találjon!!

Még egy pár érdekes tárgy megbeszélése után izlettetett a köztelekről angol szilva néven egy finom szilva, — valódi Sándor-czár alma. — Ördögkútról Lucze Józseftől, — Bodor Antal tagtárs utján egy igen szép és jó körte a Beurre d'or = arany vajoncz, — mely mindnyájunk tetszését megayerte.

Elnöktől valódi stuttgárti kecskeőr delicatessé körte és a Vilmoson kívül finom Nyug. bibor-baraczk magoncz. — Az egyl. nagyutezai szőlőskertjéből jó Malinger, Málvázia és kék burgundi vagy Jakab szőlő!

Elnöktől muse. prec. de Saumur, Madeleine Augévine és Madeleine Royal.

Szenkowich Mártontól korai fehér Chasselas, közönséges Magdolna, igen szép piros Chasselas és teljesen érett Morillon hative.

Ezek után előre jelezni kívánjuk, hogy sok kitünő szőlőujdonság izleléseinek nézünk eléhe, különösen elnök és jegyző gyűjteményéből; — melyekről annak idején tüzetesebben fogunk szólni, hogy szőlészársainkkal is megismertessük.

Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi jegyző.

Első tenyész-állatkiállítás

Kolozsvárt, 1882. szeptember hó 21., 22., 23., 24. és 25. napjain a sétatéren, rendezti az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztálya.

A kiállítás czélja lévén az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése s emelése, a következő osztályokra terjed ki: **Ló-, Szarvasmarha-, Bival-, Juh-, Sertés- és Baromfi.**

A kiállítás naponta délelőtti 9 órától délutáni 5 óráig fog nyitva állani.

Megnyitás. Csőtörtök, szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor a bírálók működése, délután 3—5 óráig zene belépti díj 1 frt.

Második nap Péntek, szeptember hó 22-én, a díjakat jelző táblácskák kifüggesztése, délután 3—5 óráig zene, belépti díj 50 kr.

Harmadik nap Szombat, szeptember hó 23-án délelőtt 9 órán kezdve lóvásár és lóárverés, a fogarasi állami ménes lovainak árverezése, remonda és csikóvásárlás a cs. és kir. katonai kincstár számára. Délután 3—5 óráig zene, belépti díj 50 kr.

Negyedik nap Vasárnap, szeptember hó 24-én délelőtt 11—1 óráig és délután 3—5 óráig zene, belépti díj 30 kr.

Ötödik nap Hétfőn, szeptember hó 25-én délelőtt 9 órán kezdve marha-, juh-, sertés vásár és árverés. Délután 3—5 óráig zene. Ugyanekkor 3—4 óráig a díjak kiosztása, 4—5 óráig a kiállítási sorsjáték húzása.

Tizenöt főnyeremény, ugymint tenyészmarhaló-, bival-, juh- és sertés.

Tizenöt másodrendü nyeremény, kiváló fajtájú kül- és belföldi tyúkok, ludak, kaesák, fécánok, galambok stb.

Husz melléknyeremény, mely különféle hasznos állattenyésztési eszközökből áll.

Egy sorsjegy ára 50 krajczár, kapható számos kereskedésben és a helyszínén, belépti díj e napon 50 krajczár.

Katonák (örmestertől lefelé) és gyermekek a belépti díj felét fizetik.

Állandó jegy a kiállítás egész tartamára 2 frt.

Végre szeptember 25-én délután 5 órakor a kiállítás bezárta.

A kiállítási helyiségben hideg ételekről és frissítőkről gondoskodva van.

Utazási kedvezmények. Mindazon egyének, kik az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalától Kolozsvárt a kiállítási „Állandó belépti jegyet“ — ára 2 forint és ér-

vényes a kiállítás egész tartama alatt bárhányszori belépésre — kiválják, a m. kir. állami vasutak összes vonalain, valamint a szamosvölgyi vasuton a rendes menetdíj egy harmadrészének elengedésével utazhatnak Kolozsvárra s onnan vissza, mely kedvezmény szeptember hó 15-étől—30-áig tart. A jegyet és igazolványt a titkári hivatal a megrendelés vétele után azonnal megküldi.

Kolozsvárt, 1882. szeptember hó 7-én.

A rendező bizottság.

Értesítés.

Etéd község közbirtokosságának 1882. évi augusztus hó 20-án 22. közbirtokossági szám alatt közzétett határozata folytán Eteden 1882. szeptember 26-án, tartós esőzés esetén 27-én, a község határán „Eke-verseny“ tartatik, hová minden vidéki s érdeklődő gazdák a birtokossági elnökségek folytán, valamint az ekegyártók, árusok a birtokukban levő mindeféle eke-fajtából egyet versenyre magukkal hozva, tisztelettel meghívotnak.

Mely eke-versenyben cél az lesz, hogy a 100—150 évvel ezelőtt feltalált s a vidéken használt fa ekék helyett, ha könnyebb járással jobb munkát mívelő ekékre találna a földmívelő néposztályunk — és minthogy a fent kitűzött napokon éppen az etedi országos baromvásár is foly s így a vásárra jövő nép is ezen eke-versenyben részt vehet — s esetleg ezen a jobbnak talált és bíralt ekéket az őszi és téli időkön a következő 1883-ik évi tavaszi munkára beszerezni tehessük.

Mégjegyeztetik, hogy az erömérő méltóságos Pálffy Dénes ur által a gazdasági egylettől elkérötek.

A közbirtokossági gyűlésnek Eteden, 1882-ik évi aug. 20-án tartott üléséből.

Gagy Lajos,
közbirtokossági elnök.

EGYVELEG.

— Pályázat. A vas megyei gazdasági egyesület pályázatot nyit egy gazdasági vándor-tanítói állomásra. Ezen állomás elnyeréséért pályázhatnak mindazon okleveles gazdák, kiknek kiváló szakmájuk az állattenyésztés és növénytermelés és a kik e mellett annyi gyakorlati és tapasztalati ismeretekkel és oly előadási képességgel bírnak, hogy ezen szakmában a megyebeli kis gazdák tájékoztatására szolgáló előadásokat képesek tartani. A megye népességének nyelvi viszonyait tekintetbe véve szükséges, miszerint a pályázó a német nyelvet is annyira bírja, hogy azon a nép által könnyen megérthető modorban ily előadásokat szinte tarthasson. Ez állomással 900 frt fizetés és 300 frt úti átalány élvezete van egybekapcsolva, mely $\frac{1}{4}$ évi előleges részletekben az egyesület pénztárából fizettetik ki. A vándor-tanító e javadalmazásért köteles az egyesület elnökének utasításai szerint s az általa kijelölendő helyeken és időben az állattenyésztés és növénytermelés köréből vett s a kis gazdák tájékoztatására, oktatására alkalmas gyakorlati előadásokat tartani; ezek eredményéről, a tartott előadás rövid ismertetésével az egyesület elnökéhez

írásbeli jelentést tenni, mely jelentések az „Egyesületi értesítőben“ kifognak nyomtatni. A vándor-tanító az egyesület székhelyén Szombathelyen tartozik lakni és az előadások megtartása által igénybe nem vett üres idejében köteles az egyesület elnökének utasítása szerint és a titkárral egyetértve az egyesület ügyeinek intézésében segédkezni. A pályázók közül az egyesület igazgató választmánya által kiválasztandó egyén alkalmaztatása előtt próba előadások megtartására kötelezhető s alkalmaztatása esetén 1 próbaév leteltével, ha képességéről az egyesület magának meggyőződést szerzett, fog végleg alkalmaztatni s ezután egyedül kötelességének teljes elhanyagolása esetén, vagy ha annak teljesítésére képtelenné vált, rendes vizsgálat és az egyesület által hozandó formászerű határozat alapján mozdítható csak el, szabadságában állván 6 havi előleges bejelentés mellett állomásáról lemondani. A ki hasonló pályán már működött, a pályázatnál első sorban fog részesíttetni. — Felhivatnak azért mindazok, kik ezen állomás elnyerhetéseért pályázni óhajtanak, hogy kérvényüket, képességük igazolására szolgáló okmányokkal együtt vas megyei gazdasági egyesület elnökéhez Szombathelyre czimezve f. évi október hó 31-kéig beküldjék. Egyéb netán szükséges tájékoztató felvilágosításokat az egyesület elnöksége mindenkor készséggel nyújt.

Szombathelyen, 1882. évi augusztus hó 21-én.

Az igazgató választmány megbízásából:

Szt.-mártoni Radó Kálmán,
cs. és kir. kamarás, elnök.
Bertha György,
e. titkár.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest sep. 9. | Bécs sep. 9.

Buza	8:70 — 9:10 frt	9:40 — 10:20 frt
Rozs	6:80 — 7:25 frt	7:25 — 7:85 frt
Árpa, takarmány	6:20 — 6:30 frt	8:40 — 8:75 frt
Árpa, szeszfőzésre	7:00 — 7:25 frt	8:00 — 8:10 frt
Árpa, seres	8:00 — 9:00 frt	8:00 — 10:20 frt
Zab	5:70 — 6:50 frt	6:35 — 6:55 frt
Törökbuza	8:35 — 8:60 frt	9:50 — 9:60 frt

Bécsi marhavásár szeptember 5-én. Összes felhajtás 2566 drb és pedig 1677 drb. magyar, 593 drb. lengyel és 296 drb. német fajta, melyből 2479 drb. ökör, 29 drb. tehén, 45 drb. bika és 13 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar bizó 60—64 frt, lengyel 59—61 frt, német 60—64 frt, tehén 48—54 frt, bika 49—60 frt, bival 49 frt. Lábán darabonként 70—285 frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár sept. 9-ikén. (Az első magyar sertésüzlet és kölcsönelőlegező részvénytársaság jelentése.) A nagyobb kínálat és a nagy, leszurásra érett, sertésüzlet folytán, hétfőzárattal az üzleti hangulat, csökkenő árak mellett, lanyhult.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—300 klgr. nehéz 61—61 $\frac{1}{2}$ kr., 220—260 klgr. nehéz 61—62 kr., Óreg 300 klgr. tuli nehéz 60 kr., vidéki sertés 59—60 $\frac{1}{2}$ kr. Transitóban: szerbiai 59—63 kr., romániai 59—62 $\frac{1}{2}$ kr., tüskés 55 $\frac{1}{2}$ —59kr. tiszta klgrammonként. — Összes felhajtás: 9858 drb; összes elhajtás 2908 drb.

Bécsi sertés vásár sept. 5-én. Összes felhajtás 3904 drb. és pedig 1025 drb. nehéz, 1034 drb. középnehéz és 1845 drb. süldő; melyből 1719 drb. magyar, 1845 drb. orosz-lengyel, 250 drb. szerb és 90 drb. oláh fajta. Árak 100 kilónként: nehéz 54—57 1/2 frt, középnehéz 46—53 frt, süldő 42—48 1/2 frt; szalonna és zsír 76—78 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ÉRTESÍTÉS.

A kolozsvári első tenyész-állatkiállítás rendező bizottsága ezennel közhírré teszi, hogy nagyságos K. Biásini Domokos kir. keresk. tanácsos úr az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése és emelése céljából 100 frankot aranyban ajánlott fel és bocsátott rendelkezésére a bizottságnak három kiadandó díjra.

Ezen díjazásra kizárólag csak kolozsvári földészek pályázhatnak, és pedig:

- az első 50 frank arany díjra azon kolozsvári gazdák, a kik csikójuk 1880-ban,
- a második 30 frank arany díjra, a kiknek csikójuk 1881-ben,
- a harmadik 20 frank arany díjra, a kiknek csikójuk 1882-ben ellettek.

Miről azon hozzáadással értesítettnek, hogy a kiállítani szándékozók ebbeli szándékukat idei szeptember hó 15-ik déli 12 óráig az erdélyi gazdasági egylet titkári irodájába bel-monostorutca 8. szám bejelenteni tartoznak, egyidejűleg hatóságilag igazolni tartoznak, hogy a kiállítandó csikó saját nevelt állatja.

Kolozsvárt, 1882. szeptember hó 10.

A rendező bizottság.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tartata.

Szerező-műhely kúttak s vízvezeték berendezésére.

WALSER FERENCZ
első magyar gép-
és tűzoltószerek gyár,
harang- és órcz-fütdő
ERDELYORSZÁGI FŐKTELEPE
Kolozsvárt.
Bel-monostorutca 12. szám.

Tételesen leszállított gyári árak mellett.
(18.) (15—30.)

Legjobban	osztályozásra	alkalmas!
Eredeti	M a y e r	trieur
25,000 gép használat- ban		A gyári jel- vény ki- vántassék
		
(21.)		(7—9.)
GROSSMANN J.		
váczi körút 76.	BUDAPEST	váczi körút 76.

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás, kísérletezés után a lép-fenét az általam alkalmazott szerrel biztosan kezelem, mely szer a bajt nemesak elnyomja, hanem azt minden utóhatás nélkül tökéletesen meggyógyítja.

Sikeres eljárásomat bizonyítják:

a Nagy-Tapolcsány városától, erdélyi gazd. egyleti alelnök Szabó József. szeszgyáros Krausz Máyer uraktól és a Nagy-almási alapítványi uradalomtól nyert bizonyítványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen úgy szolgál gyógy-, mint óvszerül. Alkalmazása csakis személyes kezelés és felügyeleten alatt történhetik, miuthogy a szert idegennek ki nem adhatom.

BONÉ PÉTER.

(15.) (10—16.) okleveles állatorvos.
Kolozsvárt, kül-magyarutca 5 sz. (Pithál-fője ház.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	sept.	7	500	400	400	—	150	450	250	—	250	40
Báofi-Hunyad	aug.	29	650	600	540	500	240	750	—	—	160	40
Besztercze	sept.	5	600	500	450	400	380	600	380	150	300	36
Brassó	sept.	8	700	550	420	330	190	610	270	260	235	44
Csik-Szereda	sept.	6	800	625	450	375	250	675	200	60	200	36
Deés	sept.	5	1040	920	800	500	580	720	540	220	320	40
Déva	sept.	2	1000	750	700	—	600	400	290	90	230	36
Erzsébetváros	sept.	9	625	500	425	—	225	600	200	120	250	44
Fogaras	sept.	8	700	—	400	—	200	680	245	70	230	42
Gyula-Fehérvár	sept.	9	575	450	400	—	250	350	200	100	235	46
Gyergyó-Szent-Miklós	sept.	9	850	—	555	450	325	700	250	40	160	36
Hátszeg	aug.	3	800	700	560	500	500	600	—	—	200	44
Kézdi-Vásárhely	sept.	7	750	600	500	400	220	600	340	100	300	40
Kolozsvár	sept.	7	620	—	440	—	180	555	300	300	350	48
Maros-Ludas	sept.	5	675	550	580	480	425	500	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	sept.	8	900	685	685	605	730	850	440	100	480	44
Medgyes	sept.	7	550	475	385	375	210	610	155	65	255	32—40
Nagy-Enyed	sept.	7	550	475	375	—	200	450	330	160	260	40
Nagy-Szeben	sept.	8	580	460	420	430	210	620	160	100	350	46—48
Nagy-Várad	sept.	5	655	560	505	385	245	700	490	280	320	48
Segesvár	sept.	7	700	500	400	—	230	600	150	100	160	44
Sepsi-Szent-György	sept.	11	660	660	470	300	180	580	340	130	250	40
Szamosujvár	sept.	11	665	560	500	—	300	660	280	80	300	40
Szász-Régen	sept.	7	600	450	400	360	300	550	360	165	250	36
Szász-Sebes	sept.	7	650	550	425	—	200	650	160	100	240	44
Szászváros	sept.	9	690	610	490	—	230	710	200	80	200	40
Székely-Udvarhely	sept.	5	700	500	450	—	250	700	200	40	250	40
Szilágy-Somlyó	sept.	8	602	488	470	406	163	488	240	150	300	40
Teke	sept.	4	600	420	350	350	200	500	180	30	300	36
Torda	aug.	29	750	600	450	—	250	675	200	15	200	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b e l y e g g e l e g y ü t t																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
16/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	—	50	70	80	10	94	35
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészes

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.